

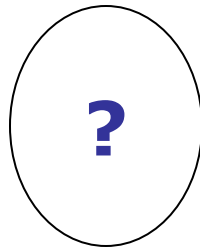
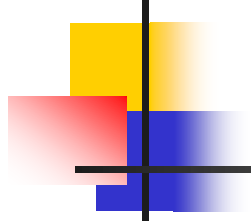

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI
FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”

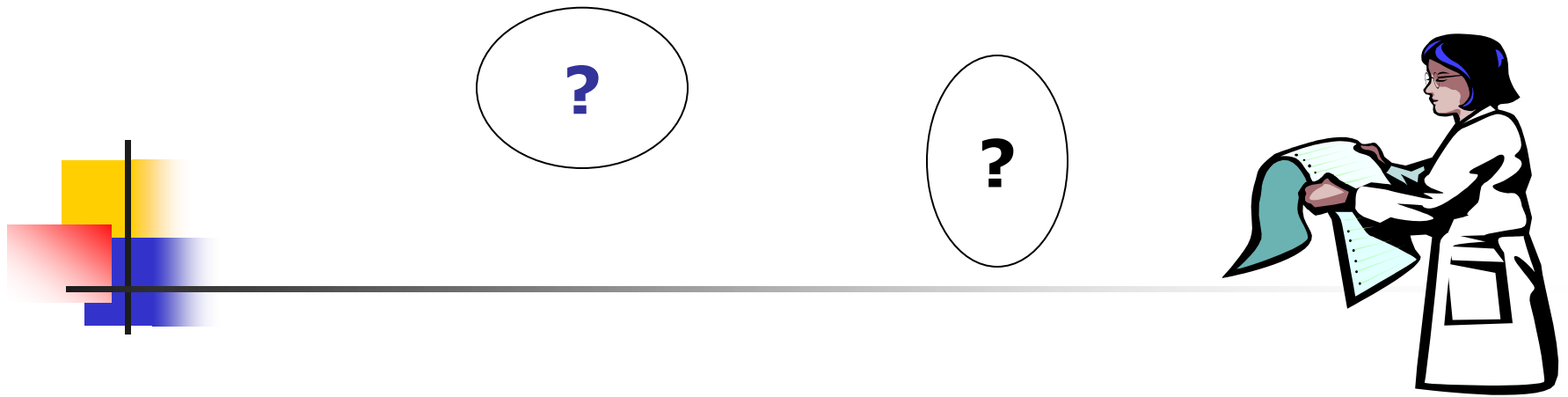
CATEDRA MANAGEMENT ȘI PSIHOLOGIE

INTRODUCERE ÎN MEDICINA BAZATĂ PE DOVEZI

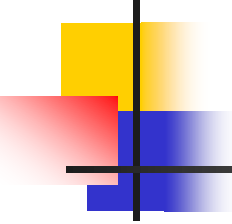
Larisa Spinei
d.h.ș.m., profesor universitar

- ... tratament administrat vor fi efectiv?
- ... metoda de diagnostic utilizată este cea mai bună?
- ... prognosticul medical, social?

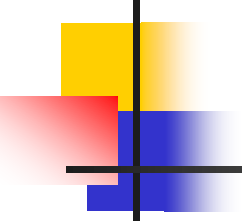

- ... managementul clinic?
- ... metoda selectată este cea mai efektivă și nu pune în pericol viața pacientului?

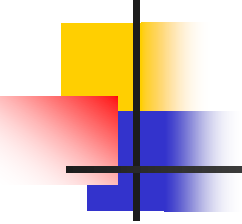
MBD

- **Nu este o știință nouă**
- **Este o direcție nouă în tehnologia de culegere, analiză și interpretare informației științifice**
- **Este strâns legată cu farmacologia clinică**
- **Nu este limitată cu efectuarea analizei SCR**
- **Principiile ei sunt utile în orice domeniul medicinei**

MBD

- **Prin utilizarea principiilor MBD pentru ameliorarea asistenței medicale și mărimea satisfacției lucrătorilor medicali și pacienților să înroduc standarde**

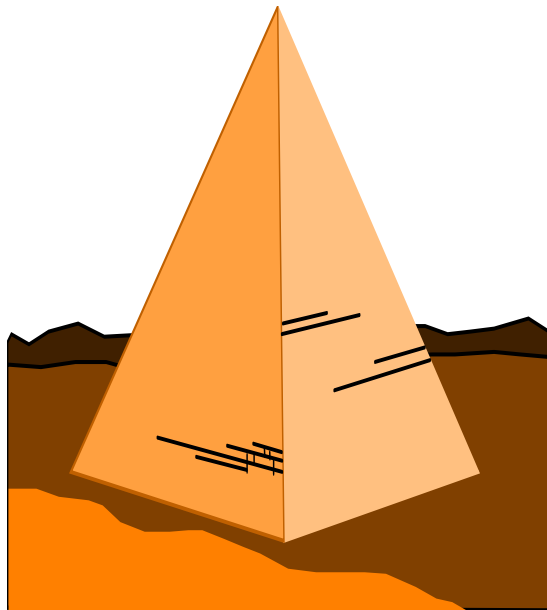

STANDARDIZAREA PERMITE

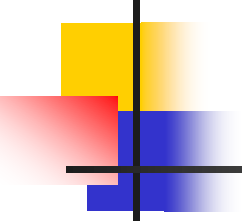
- Evidența mai strictă a medicamentelor
- Utilizarea corectă tehnicii medicale
- Introducere fișelor medicale electronice
- Elaborare și utilizare protocoalelor clinice
- Determinare valorii diferitor surse de informații

DE CE APĂRUT MBD ? (1)

500 m

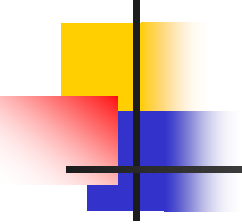

- **Mărimea volumului informației științifice**
15 mii de reviste științifice
10 mln de articole științifice
- **Învechirea rapidă a surselor tradiționale de informații**

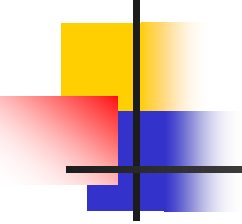
DE CE APĂRUT MBD ? (2)

- **Introducerea de noi tehnologii complexe în medicină, metode precise de diagnostic**
- **Schimbarea structurii morbidității**
- **Mărimea cheltuielilor în acordarea asistenței medicale**

DE CE APĂRUT MBD ? (3)

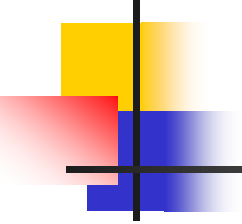
- **Intensificarea activității medicului și complexitatea luării deciziilor clinice**
- **Umanizarea societății, cu accent pe auto-încredere și auto-suficiență a individului**
- **Informatizarea și computizarea**
- **Pacienți bine familirizați cu “medicina”**

Ce previne MBD

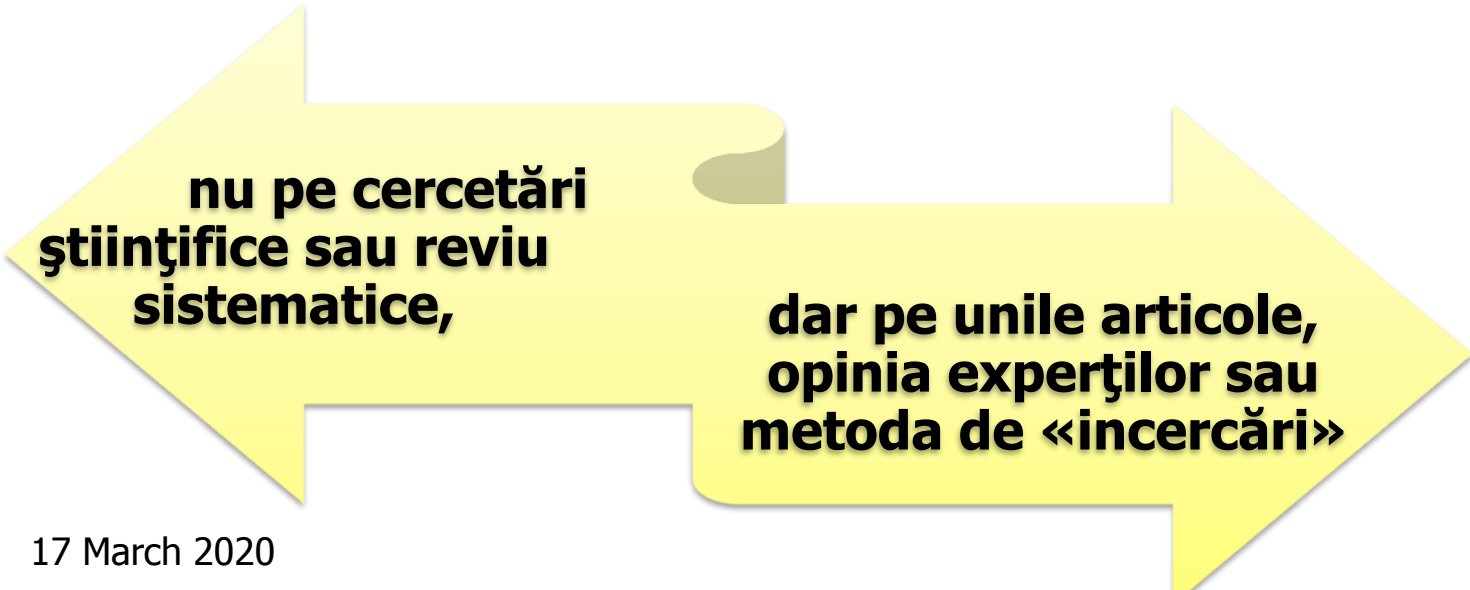
Erori medicale

- **Aplicare excesivă**
- **Aplicare insuficientă**
- **Aplicare nerezonabilă**

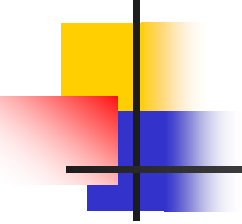
MBD

- În 1972 Archie Cochrane, epidemiolog engl., a constatat, că majoritatea deciziilor clinice sunt bazate:

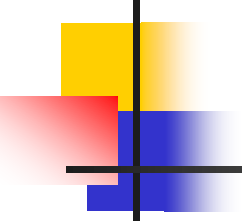
**nu pe cercetări
științifice sau reviu
sistematice,**

**dar pe unile articole,
opinia experților sau
metoda de «incercări»**

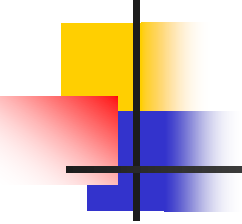
MBD: scurt istoric (1)

- **1940 - Primele studii randomizate (TB și streptomicină)**
- **1960 – Tradejie cu taledomid**
- **1962 - SUA este organizat Comitet de control a medicamentelor și produselor alimentare, efectuarea SCR pentru medicamente noi elaborate**
- **1971 – Archie Cochran – insuficiența dovezilor științifice despre metode de tratament**
- **1980-90 – Necesitatea de include în protocoale clinice date din reviu sistematice**

MBD: scurt istoric (2)

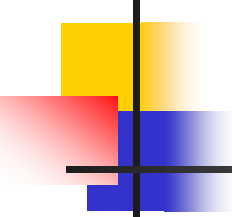
- **1994 – Oxford, I Cochrane colloquium**
- **1994 – noțiunea “MBD”**
- **1996 - majoritatea medicilor din GB cunosc ce înseamnă MBD, apar publicații în reviste**
- **1999 - BMJ a publicat compediu MBD (SUA ½ mln. ex.)**
- **2001 r. – Ediții în Germania, Spania, Rusia, Japonia**

DEFINIREA SCOPURILOR

- ... Soluționare problemei de sănătate **cunoscând** câteva soluții posibile
- MBD este utilă pentru **selectare celei mai bune** dintre soluțiile **existente**
- ... **Trebuie să ne determinăm ce vrem**
 - Cea mai bună soluție medicală, economică sau politică
 - Ce strategie, tactică vreți să utilizați
- ...**să primiți plăcerea de a găsi cea mai bună soluție**

MEDICINA BAZATĂ PE DOVEZI

“... utilizare conștiincioasă, exactă și judicioasă a celei mai bune dovezi curente pentru luarea deciziilor despre îngrijirea individuală a fiecărui pacient ... prevede integrarea experienței clinice individuale cu cea mai bună dovadă clinică accesibilă”

David Sackett

BMJ 1996;312:70-71

Principiile MBD trebuie să fie utilizate de asemenea pentru evaluarea tehnologiilor și luarea deciziei

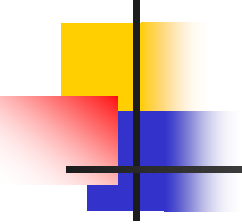
Şase paşi ai MBD I

Transformarea problemei clinice în întrebare din 4 componente

Pacient / Problemă	(P)	Descriere pacientului sau maladiei ţintă
Intervenţie	(I)	Test diagnostic. factor de risc, metoda de tratament
Control	(C)	Grupul de control (relevant pentru studiile ce testează tratamente, factorii de risc)
Outcome	(O)	Rezultatul clinic prezintă interes pentru Dvs. şi pacientul Dvs.

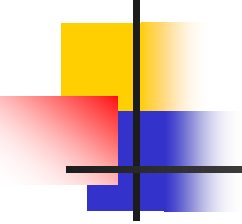
Această abordare se numeşte **"PICO"**

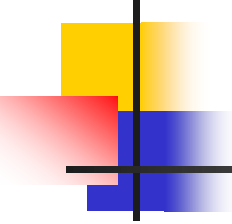
Şase paşi ai MBD II

- Căutarea de răspuns la întrebarea din 4 componente în baza numai a **DOVEZILOR INTERNE**
- **Dovezi interne:**
 - Cunoştinţele din universitare
 - Experienţa acumulată de-a lungul practicii
 - Informaţia obţinută de la pacientul individual

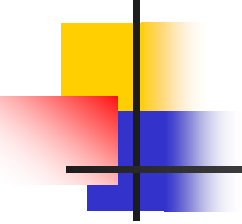
Întrebări pentru evaluarea **DOVEZILOR** **INTERNE**

1. Ce fac?
2. De ce fac?
3. Atinge oare ceea ce fac scopul propus?
4. Există oare modalități mai bune/mai acceptabile de a atinge acest scop?

DOVEZI INTERNE: sunt ele suficiente?

**Nu puteți soluționa o problemă
având aceeași mentalitate pe care
ați avut-o când ați creat problema**

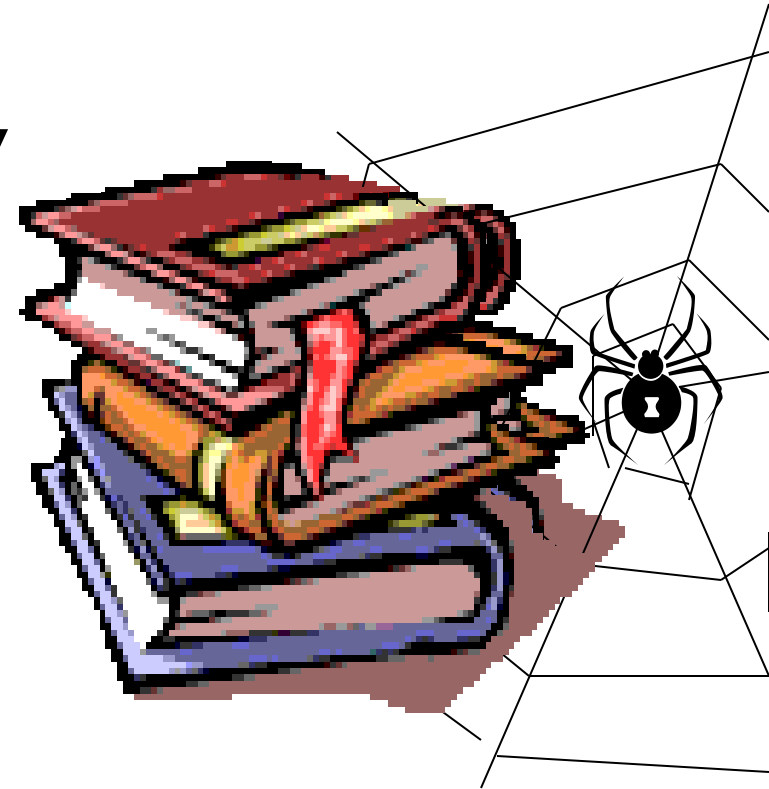
Şase paşi ai MBD III

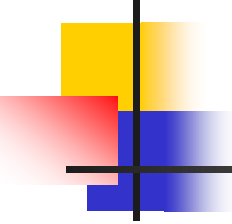
- Căutarea şi găsirea **DOVEZILOR EXTERNE** pentru a răspunde la întrebarea din 4 componente

Şase paşi ai MBD III

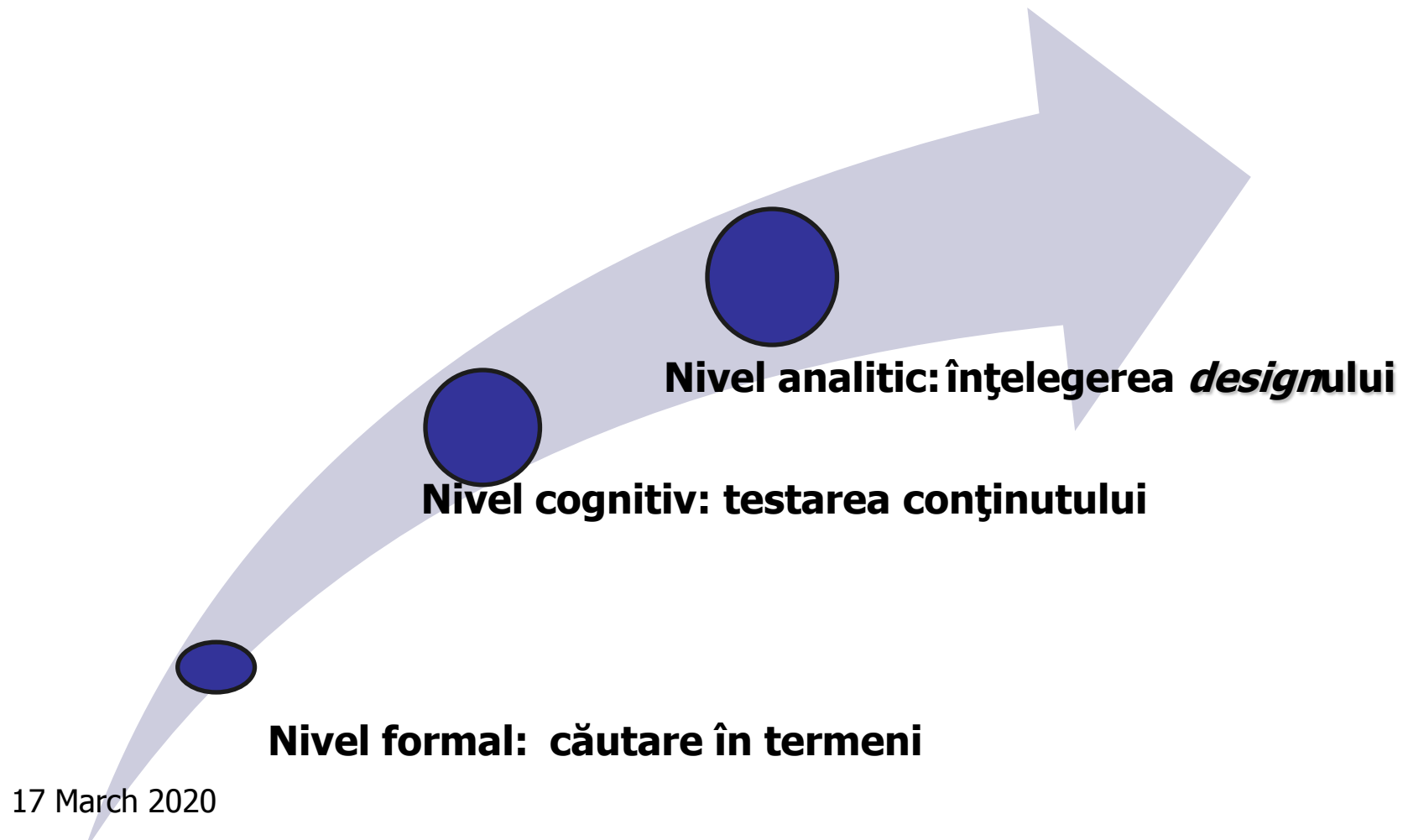
- **Ce este dovada externă?**

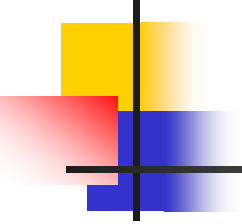
**Colegi experimentaţi,
Medline, raporturile de caz,
Reviurile Cochrane,
trialurile controlate/
randomizate, manualele,
The Lancet, ...**

Nivele «dovezilor externe»

NICIODATĂ NU AVEM TIMP SĂ CITIM!

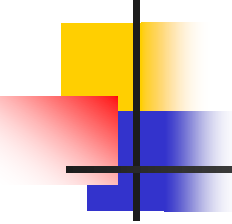
- **«...medic trebuie să citească 10 reviste, 70 de articole în lună...»**

Sackett D.L. (1985)

- **«...câte 15 articole 365 de zile în an...»**

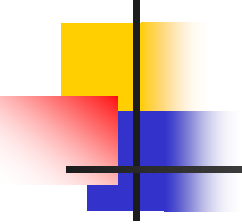
McCrary D.C. (2002)

- **Timpul de care dispune un medic – mai puțin de 1 oră în săptămână**

NICIODATĂ NU AVEM TIMP SĂ CITIM !

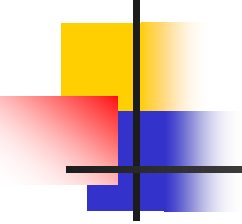
- **Literatura medicală este vastă, dezorganizată și eronată**
- **Informația se dublează odată la 2 ani**
- **6000 articole în Obstetrică și Ginecologie se publică anual – un medic dedicat ar trebui să citească peste 20 articole pe zi**
- **95% din articole din reviste medicale nu corespund nici chiar unui minim de criterii de calitate și relevanță clinică**

Şase paşi ai MBD

IV

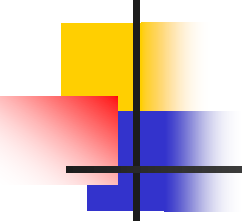
- **Evaluarea critică a dovezii externe găsite**
 - **Validitatea**
 - **Relevanţă clinică**
 - **Aplicabilitatea**

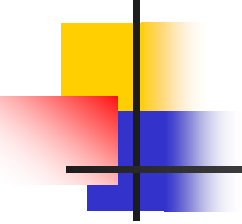

EVALUAREA CRITICĂ A DOVEZII EXTERNE GĂSITE

- **POEM** - Patient Oriented Evidence that Matters, "Dovezi Importante în Baza Rezultatelor Obținute de la Pacient"
- Este în coeziune cu probleme din practica medicală, dispune de potențialul de a modifica activitatea practică
 - Caracterul durerii
 - Calitatea somnului
 - Mortalitatea, morbiditatea

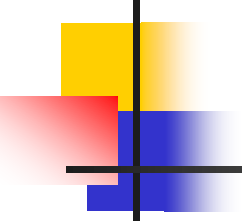
EVALUAREA CRITICĂ A DOVEZII EXTERNE GĂSITE

-
- **DOE** - Disease Oriented Evidence, “Dovezile în Baza Caracteristicilor Bolii”
 - Are la bază rezultate intermediare sau caracteristicile bolii
 - Nu ar trebuie să modifice sau să servească drept element de conduită în practica medicală
 - Rata fluxului urinar
 - Concentrația de microelemente

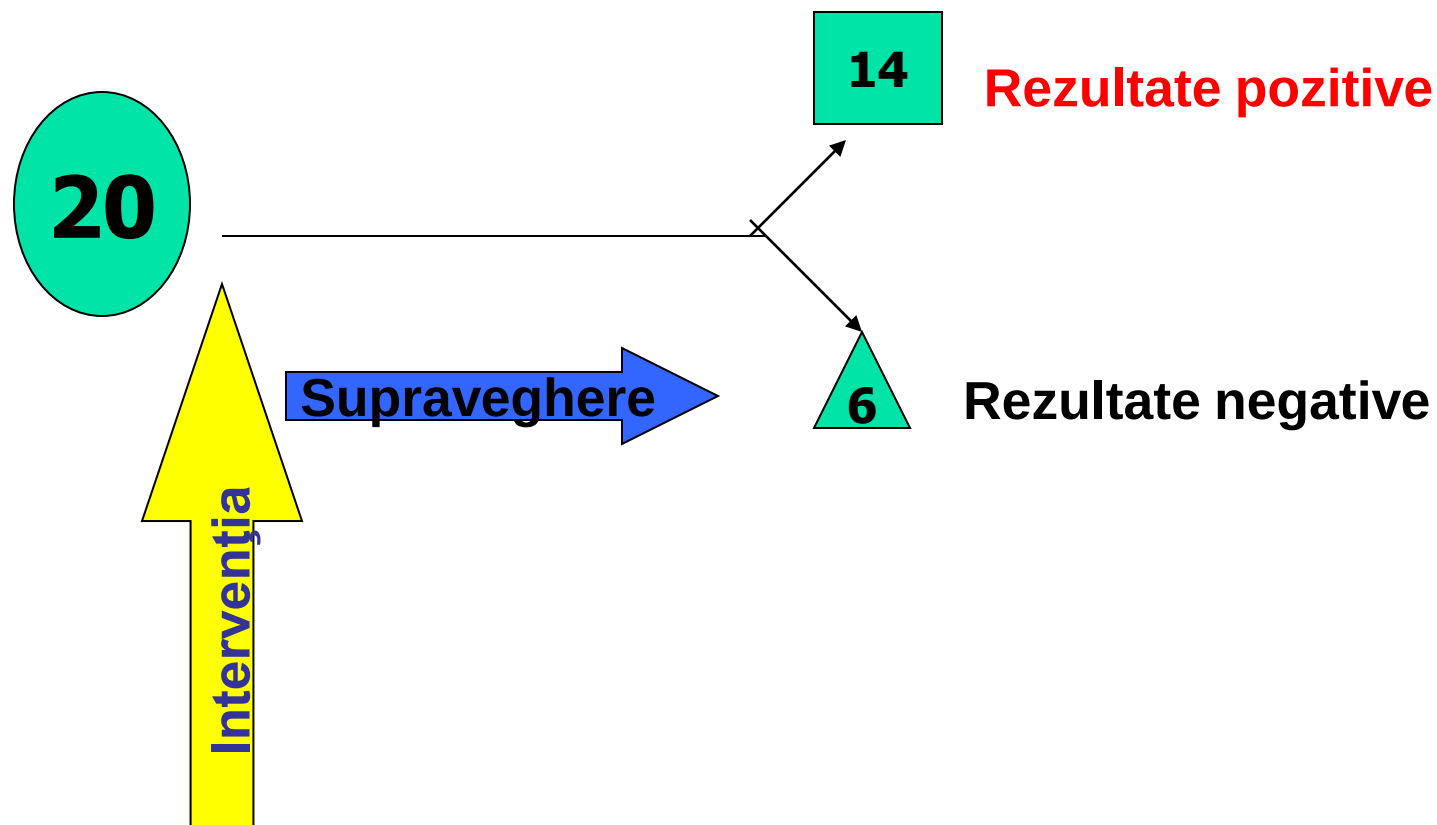

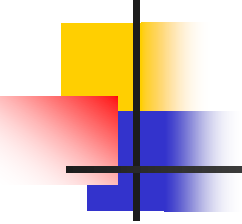
EVALUAREA CRITICĂ A DOVEZII EXTERNE GĂSITE

- **POE** - Patient Oriented Evidence, “Dovezi în Baza Rezultatelor Obținute de la Pacient”
 - Rezultate obținute de la pacient
 - *Constatările nu au potențialul de a modifica activitatea practica*

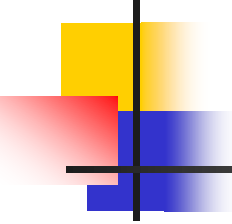
Design cercetării “tipice” în medicină

Şase paşi ai MBD

- **Ce nu fac actualmente ce ar trebui să fac?**
- **Ce fac actualmente ce nu ar trebui să fac?**

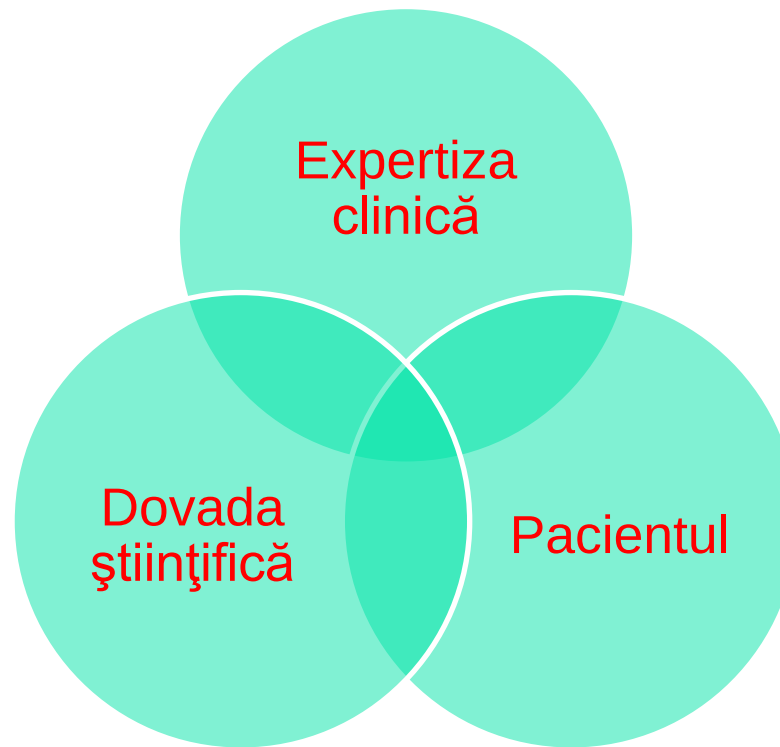

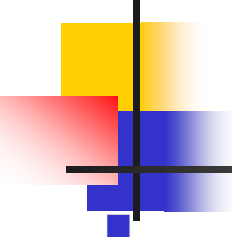
Şase paşi ai MBD V

- Integrarea DOVEZILOR EXTERNE în DOVEZILE INTERNE

Dvs trebuie să decideţi dacă dovada externă va modifica sau nu dovada internă – este o decizie politică!!!

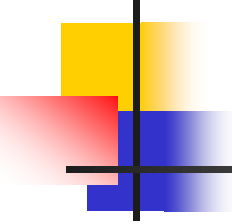
Transpunerea dovezilor din cercetare în practică

Şase paşi ai MBD

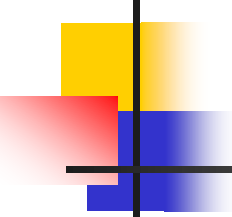
- **Transformarea problemei clinice în întrebare din 4 componente**
- **Căutare de răspuns la întrebarea din 4 componente în baza numai a DOVEZILOR INTERNE**
- **Căutarea şi găsirea DOVEZILOR EXTERNE pentru a răspunde la întrebarea din 4 componente**
- **Evaluarea critică a dovezii externe găsite**
- **Integrarea DOVEZILOR EXTERNE în DOVEZILE INTERNE**
- **Evaluarea rezultatului**

MEDICINA BAZATĂ PE DOVEZI

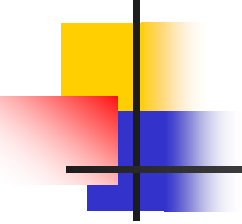
“Nu toți clinicienii trebuie să evalueze dovezile de la zero, dar toți trebuie să posede unele deprinderi”

G.Guyatt et al. *BMJ* 2000;320:954-955

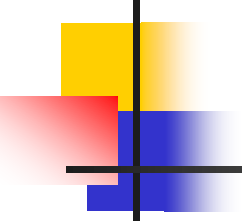
LIMITĂRILE MBD

- **MBD este menită să soluționeze doar probleme terapeutice, sau cel puțin acesta este domeniul cel mai răspândit**
- **MBD nu poate substitui experiența clinică individuală atunci când este vorba de a testa o ipoteză de diagnostic**

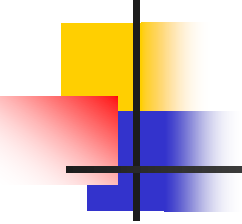
LIMITĂRILE MBD

- **Produsele MBD sunt elaborate în special în engleză, ceea ce limitează accesul la date de ultimă oră**
- **Unele instrumente (ex. Cochrane Library) au cost înalt**

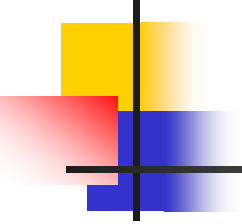
LIMITĂRILE MBD

- **MBD nu se referă niciodată la pacient, ea se referă la mii de pacienți**
- **Nu este programată spre tratamentul individual al bolnavului**
- **Necesită timp pentru a fi învățată și practică**

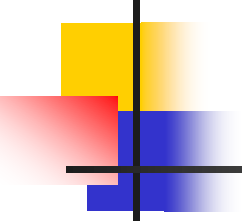
AVANTAJELE PENTRU MEDICUL PRACTICIAN

- **Permite înțelegerea metodologiei, procesului de cercetare științifică**
- **Familiarizează medicul cu metode de cercetare**
- **Dezvoltă gândirea critică**
- **Permite medicului să-și identifice “golurile” din pregătirea profesională**

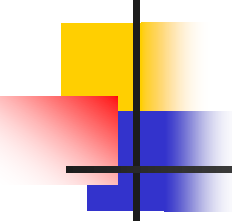
AVANTAJELE PENTRU PACIENT

- **Comunicarea mai bună între medic și pacient**
- **Complianță mai bună a pacienților**
- **Satisfacție mai bună a pacienților**

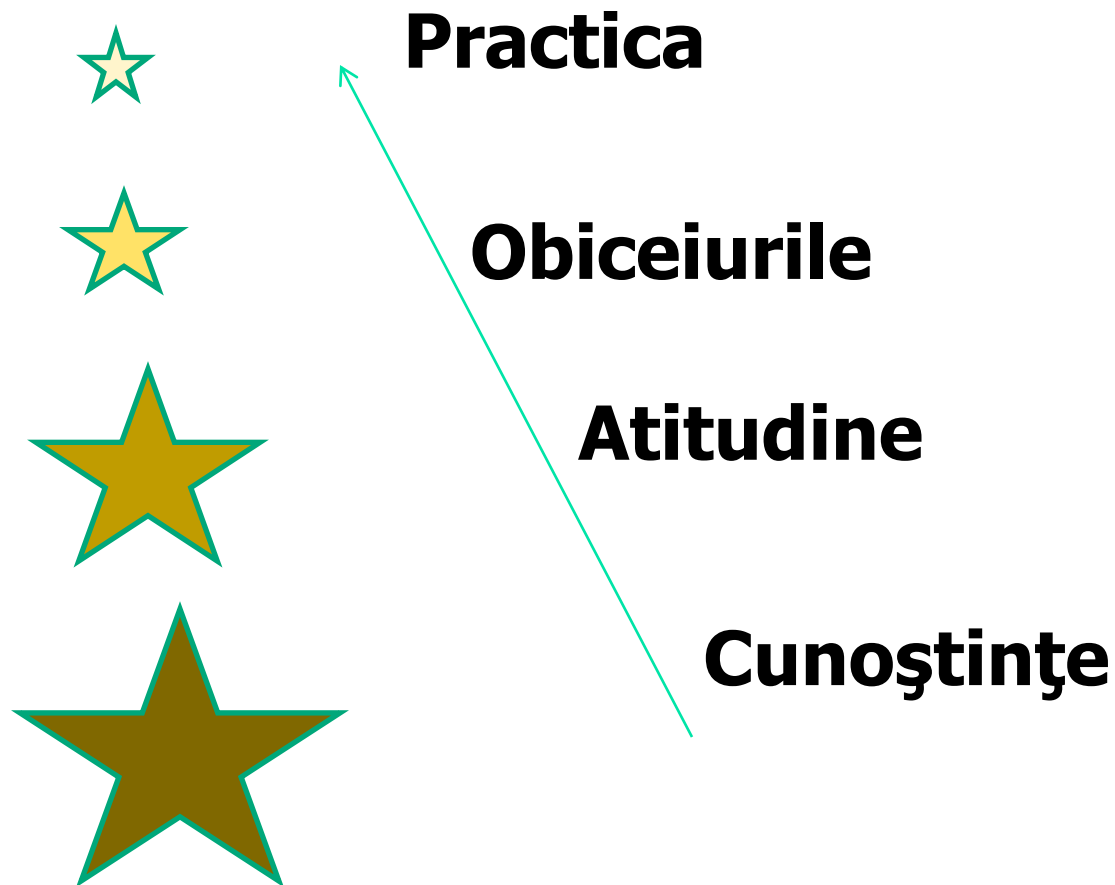

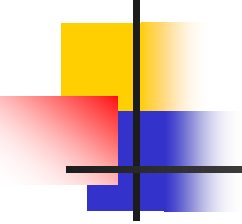
ESTE OARE MBD ACCEPTATĂ CU UȘURINȚĂ?

- ⇒ **12 SCR cu un număr total de pacienți peste 3000 au demonstrat eficacitatea corticosteroizilor la femeile cu risc înalt de naștere prematură**
- ⇒ **Doar 12-18% dintre femeile care au născut copii 501–1500g au primit acest tratament (SUA)**

DE CE MBD NU ESTE ACCEPTATĂ CU UȘURINȚĂ?

SUMAR

- MBD oferă strategii și tactici pentru luarea **deciziilor raționale.**
- MBD garantează **libertatea deciziei medicale** atunci când este înțeleasă și aplicată oportun
- MBD ar avea **efecte** considerabile asupra **calității serviciilor** medicale dacă ambele, politica și medicina ar utiliza MBD. **Dar numai dacă ambele !**